

Стратегията "Европа 2020" и подкрепа за МСП за социално и териториално сближаване

Уважаеми дами и господа,

Искам да благодаря на организаторите за отправената покана да присъствам на този форум. Форумът „Европейски ден на предприемача“ (ЕДП) се превърна в ежегодно събитие с международно участие. Тази година той е обявен за основното събитие на България, организирано в рамките на Европейската седмица на малките и средни предприятия. Европейският ден на предприемача дава възможност за среща на хората с предприемчив дух и иновативни идеи, представители на малкия и среден бизнес, на академичната общност – учени, студенти, докторанти, на браншовите организации, на неправителствения сектор и ангажираната държавна и местна администрация, за обсъждане на успешни модели и ефективни решения в осъществяване на иновативното развитие на страната ни и очертаване насоките за хармонизиране на предприемаческата дейност с европейските стандарти. В днешните условия на трудни изпитания за икономиката, на възприемане и развитие на европейския социален модел, осъществяване на реформи в ключови области - не само в социалната, но и в по-общ периметър, утвърждаването и развитието на предприемачеството в България ще даде възможност за повишаване заетостта и предотвратяване на бедността и социалното изключване. Въпреки, че имаме добре развити и функциониращи механизми, политики и програми за социално включване на уязвими групи от обществото, новите реалности изискват нов поглед към икономиката, публичния сектор, гражданското общество, частните инициативи и предприемачеството. Многообразието в обществените отношения показва, че има място за дейности и инициативи, за разработване на

политики, насочени към **различни групи** с цел тяхната по-добра интеграция на пазара на труда и в обществото като цяло.

Социалната икономика е ценна именно с това, че дава на различни уязвени групи шансове, които нито частния сектор сам по себе си, нито публичния сектор могат да предложат. Сдруженията и организациите от социалната икономика задоволяват потребности, с които другите сектори и гражданското общество трудно се справят. Акцентира се върху **потребностите на хората и техните общности**. На принципите на доброволното участие, самоорганизирането и разчитане на собствени усилия, идеи и предприемачески дух, чрез различните правно-организационни форми на предприятията и организациите, се търси баланс между икономически резултати, честни отношения и социална справедливост - както на местно, така и на по-глобално равнище.

Уважаеми дами и господа,

През 2010 г. бе приета Стратегията „Европа 2020“. Стратегията определя във взаимовръзка 3 приоритета, 5 цели и 7 водещи инициативи. Ключово понятие в Стратегията „Европа 2020“ е приобщаващият растеж, като се съсредоточат усилия и средства за борба с бедността и социалното изключване чрез развитието на пазара на труда, включително в кризисни условия.

Социалната политика има връзка с всеки елемент на функционалната структура на Стратегията, но най-пряка е тя в Приоритет 3: „приобщаващ растеж, чрез който ще се стимулира икономиката с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване“.

В изпълнение на Стратегия Европа 2020 в Националната програма за реформи България си поставя редица цели, като едни от най-важните за социалната сфера са 76% от населението между 20-64 години да имат работа и намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души.

С приемането на т.н. „Европейски семестър”, нов механизъм за координиране на политиките на равнище ЕС, започна изпълнението на новата Стратегия. На практика и петте цели на Стратегията Европа 2020 г. имат отражение върху дългосрочното развитие на пазара на труда в България, но три от тях пряко влияят върху политиката по заетостта. През 2011 г. те са намерили място в Националният план да действие по заетостта.

Създаването и развитието на малки и средни предприятия ще бъде подкрепяно чрез създаване на конкурентоспособни стартиращи фирми, насърчаване на иновационната активност на младите хора, възпитание на младежите в предприемачески умения за създаване на конкурентноспособен малък и среден бизнес, интегриране на информационно - консултантска мрежа в подкрепа на бизнеса, развитие на центрове за насърчаване на предприемачеството във ВУЗ, прилагане на схема за трансфер на знания към предприятията, условно наречена "ваучерна схема" (схемата предвижда финансирането на предложения за решаване на проблеми с приложен характер чрез придобиване на знания, свързани с иновация на продукти, процеси и услуги) и др.

В допълнение към мерките в сферата на заетостта ще се прилагат и мерки за повишаване на ефективността при разработване на политиките в областта на доходите от труд, подобряване на социалния диалог и засилване на този диалог на регионално ниво,

преодоляване на регионалните различия в областта на доходите, и др. В резултат на предложените политики ще се постигне повишаване на доходите от труд и подобряване на жизненото равнище в районите с ниски доходи.

Развитието на социалната икономика в България е част от социалната ангажираност на държавата за създаване и укрепване на благоприятна среда за осъществяване и развитие на добри модели и практики на социални предприятия, съдействащи за повишаване жизненото равнище на лицата в неблагоприятно положение.

Предприятията от областта на социалната икономика обикновено са малки и средни предприятия, допринасящи за един устойчив икономически модел, при който отделните личности са по-важни от капитала. Много е важно да създадем благоприятната среда, правна, институционална с необходимото ресурсно обезпечаване, така че да дадем възможност на тези предприятия действително да разгърнат своя потенциал.

Социалната икономика представлява 10 % от всички европейски предприятия, т.е. 2 милиона предприятия или 6 % от всички работни места и се отличава с висок потенциал за генериране и поддържане на стабилна заетост, главно поради факта, че изнасянето на производството не е характерно за нейните дейности.

Тя е носител на демократични ценности, които поставят на първо място индивида, като създава работни места, материална обезпеченост и насърчава активното гражданство.

Влиянието на социалната икономика е в две посоки - икономическа и социална.

- **Социалните ползи** - се измерват с интеграцията и заетостта на хора в неравностойно положение, с приноса към процеса на социално включване и създаване на социален капитал.
- **Икономическите ползи** - са спестените публични средства за социални помощи, от една страна, както и допълнителните

средства по компенсиране на социалната цена на дългосрочната безработица.

Министерството на труда и социалната политика положи усилия съвместно с представители на гражданското общество и социалните партньори и разработи проект на Национална концепция за социална икономика, която предстои да бъде разгледана в НСТС.

В резултат от дейността по формиране на национална позиция по въпросите на социалната икономика чрез Националната Концепция се очаква да бъдат разработени допълнителни политики, които да доведат до подобряване качеството на живот и благосъстоянието на уязвими групи граждани в обществото;

Чрез принципите и методите на социалната икономика се очаква да бъде формиран устойчив сектор, който да съдейства за преодоляване на социалното изключване и за социално и териториално сближаване.

В помощ на социалното предприемачество е и ОП „Развитие на Човешките ресурси” . В рамките на програмата съществуват и се оползотворяват реални възможности, които се отнасят до социалната икономика. Но също толкова важно е да се разработи по-мощна система, която да обхване дейности по обучение, изследвания, създаване на центрове за подпомагане утвърждаването на сектора на социалната икономика.

През 2011г. по схема „Нови възможности” по ОП „Развитие на човешките ресурси”, приоритет 5, ос 5.1. „Подкрепа на социалната икономика” ще бъдат подкрепени общини и райони на общини в процеса на развитие на социалната икономика и създаване на социален капитал с цел осигуряване на заетост и активност на лица от рискови групи. По схема „Шанс за всички” ще се осигури подкрепа за социално включване на хора с увреждания чрез подкрепа на специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания за предоставяне на обучения за придобиване или повишаване на

професионалната квалификация и осигуряване на заетост на хора с увреждания.

Схема **„Социално предприемачество – популяризиране и подкрепа на социални предприятия”** (пилотна фаза) с бюджет от 15 680 000 лв. и период на изпълнение до края на 2011 г. цели да подкрепи развитието на социалното предприемачество като възможност за подобряване качеството на живот на лица от рискови групи и преодоляване на социалната им изолация. Чрез инструментите на схемата за безвъзмездна финансова помощ се подкрепя адаптирането и оборудването на работни места за хора с увреждания; насърчава се развитието на социалното консултиране, обучения и квалификации като форми на социални услуги, насочени към целевите групи. Благодарение на схемата се очаква да бъдат създадени или доразвити минимум 40 модел на социални предприятия, в които да се осигури заетост за около 200 лица от уязвимите групи.

В рамките на схема **„Развитие”** по ОП РЧР предприемачите имат възможността да обучат и в последствие да наемат безработни лица от бюрата по труда, като по програмата ще бъдат осигурени средства в размер на минималната работна заплата за период от 9 до 12 месеца на работодателите, наели безработни лица. Предвидените средства за реализацията на операцията са в размер на 250 млн.лв., като се очаква да бъдат обучени 65 000 лица. До момента в обучение са включени над 23 000 лица, а ново работно място е осигурено за над 18 000 лица.

Схеми **„Аз мога”** има основен принос за подобряване квалификационното равнище и ключовите компетентности на заетите лица. По нея, с бюджет от 51 млн.лв., до края на 2012 г. не по-малко от 55 хиляди наети на трудов договор и самонаети лица ще могат да бъдат включени в обучения, финансирани с ваучери. До този момент по операцията са включени близо 51 хиляди души, а броят на успешно

завършилите обучение надхвърля 38 хиляди души. Продължение на схема „Аз мога” е стартиралата вече операция **„Аз мога повече”**. Тя е с бюджет 50 млн.лв., което ще позволи през тази и следващата година 66 хиляди заети лица да бъдат включени в курсове за обучение. За близо месец, откакто се набират заявления за участие в схемата, в бюрата по труда са подадени близо 33 500 заявления, което говори за големия интерес към тази операция.

Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица”
– **фаза 3** предвижда да се предоставят квалификационни услуги и обучения за заети лица в микро, малки, средни и големи предприятия с цел повишаване производителността на труда и създаване на условия за устойчива заетост. Операцията се реализира чрез открита процедура за подбор на проекти без определен срок за кандидатстване. Бюджетът е в размер на 34 млн.лв., като се предвижда да бъдат предоставени обучителни услуги на 35 600 лица. Схемата е гъвкава и дава възможност на предприемачите да избират как да организират обученията за своя персонал. Това е така, защото тя се реализира в три компонента, с различен максимален размер на безвъзмездната финансова помощ:

- ✓ **Компонент 2** – 391 166 лв.
- ✓ **Компонент 1 и 3** – 3 911 660 лв.

Важно е да се отбележи, че за разлика от предишните две фази на операцията, сега по Компонент 3 е насочена само към предприятия, получили сертификат за инвестиции Клас А или Б по Закона за насърчаване на инвестициите.

С цел прилагане на иновативни стратегии за развитие на човешките ресурси в предприятията, стимулиращи въвеждането на различни гъвкави форми на заетост, по ОП РЧР се реализира схема **„Социални иновации в предприятията**. Допустимите дейности по нея ще позволят на работодателите да приложат цялостен комплекс от мерки за подобряване на социалния климат в предприятията. Друга

възможност, която предоставя операцията, е осигуряването на социални придобивки за работниците, както и въвеждане на различни гъвкави форми за заетост за заети лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда. Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ, която кандидатите могат да получат, е 390 хил. лв. Крайният срок за кандидатстване е до 3 ноември 2011 г., а допустими кандидати са малки, средни и големи предприятия, в качеството си на работодатели.

Схема **„Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност”** предвижда безработни лица с ясна идея за започване на стопанска дейност да бъдат подпомогнати в развитието ѝ, чрез ползването на специализирани обучения и услуги. Дейностите по операцията са разделени в 3 компонента. По Компонент 1 (бюджет 20 млн.лв.) ще бъде проведено проучване за установяване на нагласата сред безработните, след което ще им бъдат предоставено обучение за придобиване на предприемачески, управленски и бизнес умения. Компонент 1 ще завърши с регистрация на фирма. Компонент 2 (бюджет 50.0 млн.лв.) предвижда на новоучредените предприятия да им бъдат предоставени малки грантове за стартиране на проекти. По Компонент 3 (бюджет 5.0 млн.лв.) ще се предоставят консултантски услуги с цел подпомагане и успешно стартиране на самостоятелната стопанска дейност. Бюджетът на схемата от 75 млн. лв. предвижда да бъдат обучени 25 000 лица за придобиване на предприемачески умения и да бъдат създадени нови 2 500 предприятия.

От особено значение за ОПРЧР, а надявам се и за този Форум са операциите, насочени към модернизация на образователната система и системите за учене през целия живот

Схема **„Ученически и студентски практики”** е с бюджет 90 млн.лв. и период на изпълнение до края на 2014 г. Тя надгражда постигнатото по схеми „Разработване на механизми за училищни и

студентски практики” (2007-2009 г.) и „Ученически и студентски практики” (2008-2010 г.). Нейната основна цел е да предостави качествена професионална подготовка в реални работни условия за ученици и студенти, по този начин повишавайки качеството на обучителния процес и улеснявайки прехода от образователната система към пазара на труда. В резултат от изпълнението на схемата се очаква близо 54 хиляди ученици и 73 хиляди студенти да бъдат включени в практическо обучение.

Схема **„Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж”** ще даде възможност на 8 500 безработни младежи до 29-годишна възраст, вече завършили своето образование да преминат платен стаж за период до 6 месеца. За този период лицата от целевата група ще получават месечно възнаграждение в размер на минималния осигурителен доход за съответната основна икономическа дейност и квалификационна група професии за съответната година, към които се отнася разкритото стажантско място, като отделно ще бъдат поети и дължимите за сметка на работодателя осигурителни вноски. Вече над 680 млади хора са се възползвали от възможностите по схемата.

Уважаеми дами и господа,

В заключение бих искала да ви уверя, че Министерството на труда и социалната политика ще продължи и занапред да подкрепя подобни инициативи и ще работи по утвърждаване на добри практики в областта на социалната политика в подкрепа на иновативното развитие на страната ни и за хармонизиране на предприемаческата дейност с европейските стандарти. Вярвам в предприемаческия дух и приветствам всяка негова изява. Желая успех на деветото издание на Европейския ден на предприемача и успехи на всички Вас!

Благодаря за вниманието